

Historie sirotčince sv. Jindřicha – dnešní Charitní dům Oáza
Mgr. Michaela Neubauerová, VMJ Jeseník
2005

Naproti budově Lesů ČR na Lidické ulici v Javorníku se nachází nenápadný šedý domeček, na jehož břizolitové fasádě najdeme cedulku: Charitní dům Oáza. Ač se to na první pohled nezdá, historie tohoto domu sahá až do 80. let 19. století. Do roku 1945 se oficiálně jmenoval Sirotčinec sv. Jindřicha (St. Heinrich – Waisenhaus).

V nadační listině sirotčince se praví: „20. října zesnulý vratislavský kníže-biskup požehnané paměti, pan Dr. Jindřich Förster, který zemřel na zámku Jánský Vrch, ustanovil svou závěť 22.11.1860-III/1, jež byla otevřena 20.10.1881. Zní takto: Nařizuji, aby 60.000,- zlatých bylo použito na založení sirotčince pod vedením Milosrdných sester sv. Karla Boromejského pro dívky biskupského panství... V Johannesberku má se zřídit sirotčinec pro chudé děti z celé oblasti biskupského panství.“

Podle biskupa Jindřicha Förstera (1853-1881) byl tento zaopatřovací ústav pro osiřelé a potřebné děti pojmenován jako „Katolický sirotčinec sv. Jindřicha“.

Pro účely zřízení sirotčince byl získán dům čp. 39 v Javorníku se zahradou za obnos 18.000 zlatých tehdejší měny. K otevření ústavu došlo 1. července 1884 a téhož měsíce byla nadační listina potvrzena c.k. zemskou vládou. Sirotčinec udržovaly v chodu 3 určené sestry boromejky z Těšína, mělo zde pobývat na 15 sirotků (8 chlapců a 7 děvčat) od ukončeného 6. roku až do propuštění. Dětem bylo poskytnuto ubytování, strava, oděv a ostatní zaopatření, samotnou správou sirotčince byla podle listiny pověřena dozorčí rada.

Po odsunu boromejek byl v květnu 1945 sirotčinec předán kardinálem Bertramem Chudým školským sestrám de Notre Dame. Ty byly totiž už v roce 1939 zbaveny své výchovné činnosti v místním klášteře, a proto se jejich činnost mohla soustředit na správu sirotčince sv. Jindřicha na Lidické a starobince na Puškinově ulici.

20. května 1947 dostaly sestry, které v té době působily už v rámci arcidiecézní Charity v Českém Těšíně, sociálním referátem ZNV exp. v Ostravě povolení ke zřízení dvou dětských domovů – na Školní ulici čp. 44 v budově kláštera pro děti do 6 let a pro děvčata a na Lidické ulici čp. 39 výhradně pro chlapce. V dětském domově bylo například v listopadu 1949 v opatrování 61 dětí, o něž se staraly nejen práce schopné řádové sestry, ale i civilní personál a školení zaměstnanci.

V září 1950 v rámci celorepublikové proticírkevní akce - internace řádových sester do soustředěvacích klášterů - byly do Javorníka na Lidickou ulici čp. 39 svezeny sestry kongregace Chudých školských sester de Notre Dame z Horažďovic. Při novém přerozdělování internovaných řeholnic v Bílé Vodě, Vidnavě a Javorníku byly do Javorníka - jako centralizačního kláštera - umístěny práce schopné mladší řeholnice, které byly zaměstnány v domácí výrobě státního podniku Oděvních závodů v Prostějově.

Budovu na Lidické ulici obývaly sestry až do roku 1990, po odchodu do svých původních mateřinců ji převzala Charita, dnes je zde Charitní dům Oáza.